

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Akademik Dinleme Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Ömür Sadioğlu*, Hüseyin Aslan**

Makale Geliş Tarihi:07/10/2024

Makale Kabul Tarihi:14/05/2025

DOI: 10.35675/befdergi.1562689

Öz

Bu çalışmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının akademik dinleme becerisi yeterliklerini tespit etmektir. Bu araştırma, betimsel bir çalışma olup tarama modeli ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemini, 2022-2023 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Marmara Bölgesi'nde bir üniversitenin eğitim fakültesinde sınıf eğitimi lisans programında öğrenimine devam eden 205 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma verileri, Yıldız (2018) tarafından geliştirilen 'Akademik Dinleme Becerisi Yeterliği Ölçeği' aracılığıyla toplanmıştır. Araştırmanın amacı doğrultusunda toplanan verilerin analizi, SPSS 21 programı aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Yapılan değerlendirme sonucunda, sınıf öğretmeni adaylarının akademik dinleme yeterliklerinin yüksek olduğu; sınıf düzeyine, cinsiyete, okul türüne, yandal veya çift anadal programına kayıtlı olma durumuna ve Türkçe Öğretimi dersi alma/almama değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Sınıf öğretmeni adaylarının akademik dinleme becerisi yeterliklerinin daha geniş örneklemle ele alındığı, bu yeterliklerin akademik başarıyı ne düzeyde yordandığının tespit edildiği çalışmalar ile nitel veri toplama araçlarının kullanıldığı nitel veya karma desenli araştırmaların ve son sınıfta akademik dinleme becerilerindeki düşüşün nedenlerinin araştırıldığı çalışmaların yapılması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Akademik dinleme, dinleme, sınıf öğretmeni adayı

An Examination of Pre-Service Primary School Teachers' Academic Listening Skills in Terms of Various Variables

Abstract

The aim of this study is to determine the academic listening proficiency levels of pre-service primary school teachers. This research, which is a descriptive study, was conducted using a survey model. The sample of the study consists of 205 students from the primary education undergraduate program in the Faculty of Education at a university in the Marmara Region, who were enrolled during the fall semester of the 2022-2023 academic year. The research data were collected through the 'Academic Listening Proficiency Scale' developed by Yıldız (2018). The data collected in line with the research objectives were analyzed using SPSS 21 software. The results revealed that the academic listening proficiency levels of pre-service primary school teachers were high, and there were no significant differences based on grade level, gender, type of school, enrollment in a minor or double major program, or whether or not they took the

* Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı, Bursa, Türkiye, osadioglu@uludag.edu.tr, ORCID: [0000-0002-3055-7606](https://orcid.org/0000-0002-3055-7606)^{ID}

** Millî Eğitim Bakanlığı, Bursa, Türkiye, hsynasln@outlook.com, ORCID: [0000-0001-9989-9666](https://orcid.org/0000-0001-9989-9666)^{ID}

Kaynak Gösterme: Sadioğlu, Ö. & Aslan, H. (2025). Sınıf öğretmeni adaylarının akademik dinleme becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(46), 513-532.

Turkish Language Teaching course. It is recommended that future studies consider academic listening proficiency levels with larger sample sizes, explore the extent to which these skills predict academic success, and focus on studies utilizing qualitative data collection tools in qualitative or mixed-methods designs. Additionally, it is suggested that research be conducted to investigate the reasons behind the decline in academic listening skills in the final year.

Keywords: *Academic listening, listening, pre- service primary school teacher*

Giriş

Etkin bir iletişim aracı olan dil, anlama ve anlatma becerileri sayesinde bireyin kendini tanımasını, başkalarına tanıtmalarını, duygu, düşünce ve isteklerini paylaşmasını sağlar (Maden & Durukan, 2016). Dil becerileri genel olarak alıcı ve ifade edici dil olmak üzere iki ana gruba ayrılır. Anlamaya dayalı dil becerileri olarak dinleme ve okuma becerileri alıcı dil becerilerini, anlatıma dayalı dil becerileri olarak ise konuşma ve yazma becerileri ifade edici dil becerilerini oluşturur (Yıldız, 2019, s.130). Dil becerileri oluşum sırasına göre dil becerileri sırasıyla dinleme, konuşma, okuma ve yazma şeklinde gelişir (Maden & Durukan, 2016).

Dinleme faaliyeti henüz anne karnındayken başlar ve bireyin doğumundan itibaren artarak devam eder (Emiroğlu, 2013). Dinleme becerisi sağlıklı bireylerde kazanılan ilk dil becerisidir (Atalay & Melanlıoğlu, 2016). Dinleme ile birlikte öğrenme süreci de başlar. Bir öğrenme aracı olarak dinleme, bireyin yaşamının her döneminde kullanılır. Dolayısıyla diğer dil becerilerine kıyasla dinleme becerisini en temel dil becerisi olarak tanımlamak mümkündür. Birey yaşam deneyimlerinin ve bilgi birikimlerinin önemli bir kısmını günlük yaşamında duyduğu sesleri anlamlandırarak ve zihninde depolayarak oluşturur. Bu nedenle dinleme becerisi öğrenmede temel bir öğedir (Karadüz, 2010).

Dinleme becerisi en sade anlamıyla, çeşitli yollarla gönderilen (okuma ya da konuşma) bir bildirim algılanıp kavranması süreci olarak tanımlanır (Akyol, 2019). Ünal ve Özer (2014) dinleme becerisini, çevremizde işittiğimiz seslerin beyin tarafından algılanma süreci olarak açıklamaktadır. Maden ve Durukan (2016) ise dinlemeyi, bireyin çevresinden gelen sesleri işitmesi, bu sesleri anlamlandırıp değerlendirdikten sonra uygun tepkiyi vermesi olarak tanımlamaktadır. Dinleme becerisi duyma, algılama ve anlamlandırma gibi süreçleri içeren psikomotor bir beceridir. Bu beceri: konu (dil, içerik vb.), konuşan kişi (sesin tonu, etkileyciliği vb.), dinleyiciye bağlı faktörler (nörolojik ve fizyolojik durum, psikolojik-motivasyon-durum) gibi çeşitli unsurlardan etkilenmektedir (Ateş & Ercan, 2015).

Bireyler eğitim öğretim süreci içinde, iş hayatında ve günlük yaşamlarının büyük bir kısmında dinleme becerisini kullanmaktadır. Günlük yaşamlarında zamanlarının büyük bir bölümünü dinlemeye ayıran bireylerin bu beceriyi ne kadar ön planda kullandığına dair bir veri Pilten (2019, s.84) tarafından sunulmuştur. Büzen ise (2001, s.97) bireyin günlük yaşamının %45'ini dinleyerek geçirdiğini belirtmiştir. Okullarda ise bu oranın daha da artmakta ve öğrenciler sınıfta geçirdikleri zamanın yüzde 60 ile

70'ini dinleyerek geçirmektedir. Bu oranlar dinleme becerisinin bireyin yaşamındaki önemini açıkça gözler önüne sermektedir.

Alana ilişkin terimler, teknik sözcükler ve dil yapılarının hâkim olduğu akademik dinleme (Yıldırım Bilgen, 2023), iletişimsel dile oranla daha zor anlaşılabilen ve çoğunlukla dersler ile seminerlerde akademik öğrenme amacıyla kullanılan karmaşık bir beceridir (Goh, 2018; Jeon, 2007). Akademik dinleme aynı zamanda bir dersin amacının anlaşılması, ana fikirlerin belirlenmesi, takip pratiği yapma, anahtar ve destekleyici fikirler arasındaki ilişkileri ortaya koyma becerisi olarak da açıklanabilir. Bunun yanında, akademik dinleme sunum ve ipucu mekanizmalarını kullanarak anlam çıkarma ve not alma yeteneği olarak tanımlanmaktadır (Khaldi, 2013).

Akademik dinlemedeki yetkinlik, özellikle yükseköğretim öğrencileri için oldukça önemlidir. Üniversitelerde mesleki bilgi odaklı eğitim gören üniversite öğrencileri için akademik dinleme becerisi bireyin üniversite sonrası meslek hayatında ve günlük yaşamında büyük bir öneme sahiptir (Melanlıoğlu, 2019). Sarıkaya vd. (2022) akademik dinleme becerisini, eğitim sürecinde ya da herhangi bir durumda bilgi vermek ve almak amacıyla, bilginin daha çok aktarıldığı durumlarda kullanılan bir kavram olarak tanımlamış ve akademik dinlemenin iletişimsel dinlemeden daha ileri seviyede bir beceri olduğunu belirtmişlerdir. Flowerdew (1995) ve Richards'a (1983) akademik dinleme yaparken bireyin hazırbulunuşluğunun, bilgiyi amacı doğrultusunda ayıklama becerisinin ve dinleme stratejilerini kullanma yeterliliğinin önemli olduğunu ifade etmektedir (Akt. Melanlıoğlu, 2019). Hmeidani (2016) ise buna konsantrasyon, konuşma içeriğini anlama, bilgiyi ayırt etme, takip etme, konuşma içeriğini değerlendirme ve not alma becerilerini de eklemektedir.

İlgili alanyazın incelendiğinde akademik dinleme becerisi üzerine gerçekleştirilen çalışmaların çoğunlukla ikinci dil ile ilişkilendirildiği görülmüştür (Genç, 2017; Halitoğlu, 2018; Pekel, 2019; Elliçaltı ve Batur, 2021; Aydemir & Genç, 2023; Demirel Aydemir, 2023; Uzun, 2024; Li ve Hasegawa, 2014; Vdovina ve Kogan, 2018; Ani, 2022; Sultana ve Musavi, 2022;). Bunun dışında üniversite öğrencilerinin (Melanlıoğlu, 2019) ve Türkçe öğretmeni adaylarının (Sarıkaya vd., 2022) akademik dinleme becerilerinin incelendiği çalışmalara rastlanmış ancak sınıf öğretmeni adaylarının akademik dinleme becerilerinin araştırıldığı bir çalışmaya ulaşılamamıştır. Oysaki sınıf öğretmeni adaylarının akademik dinleme becerilerine sahip olmaları, yalnızca öğrencilik yaşantılarında değil, öğretmenlik yaşantılarında da katıldıkları eğitimlerden en üst düzeyde yararlanmalarını ve meslektaşları ile etkin bir bilgi alışverişinde bulunmalarını destekleyecek önemli bir beceridir. Temel bilgi ve becerilerin kazanıldığı ilkökul döneminde, öğrencilerin nitelikli eğitim alması hem akademik hem de sosyal yaşamdaki başarılarını önemli ölçüde etkileyecektir. Dolayısıyla sınıf öğretmeni adaylarının akademik dinleme becerilerine sahip olmaları, alanın bilgi ve becerilerini edinmeleri ve bu bilgi ve becerileri meslek yaşamlarında etkin bir şekilde kullanmaları açısından oldukça önemlidir. Bu nedenle, sınıf öğretmeni adaylarının akademik dinleme becerilerine ne düzeyde olduğunu tespit

etmek ve çeşitli değişkenler açısından incelemek, hizmet öncesi eğitim faaliyetlerine yön vermesi, alanyazındaki boşluğu doldurması ve ilerleyen dönemde akademik dinleme becerisi üzerine yapılacak çalışmalara katkı sağlaması açısından önemli bir temel oluşturacaktır. Bu doğrultuda, bu çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının akademik dinleme becerisi yeterliklerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla yanıt aranan alt problemler şunlardır:

1. Sınıf öğretmeni adaylarının akademik dinleme becerisi yeterlikleri ne düzeydedir?

2. Sınıf öğretmeni adaylarının akademik dinleme becerisi yeterlikleri cinsiyete, sınıf düzeyine, mezun oldukları orta öğretim kurumuna, yandal veya çift anadal yapma ve Türkçe Öğretimi dersi alıp almama durumlarına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Araştırma Modeli

Tarama modelinin kullanıldığı betimsel bir çalışma olan bu araştırma kapsamında sınıf öğretmeni adaylarının akademik dinleme becerilerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmaktadır. Tarama modeli araştırmacıların, bireylerin eylemlerini, tutumlarını, düşüncelerini ve inançlarını belirleme ihtiyacı duyduklarında kullanmayı tercih edebilecekleri bir araştırma yöntemidir (Christensen vd., 2020: 371).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Marmara bölgesinde 2022-2023 yılı güz döneminde bir üniversitenin eğitim fakültesinde sınıf eğitimi lisans programı 1., 2., 3., ve 4. sınıfta öğrenimine devam eden 205 sınıf öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Araştırmacının verilere kolay ulaşabilmesi; zaman, para ve işgücü kaybını önlemek amacıyla (Büyüköztürk vd., 2016: 92) araştırmada uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

Katılımcıların cinsiyete göre dağılımı Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1

Katılımcıların Demografik Özellikleri

Katılımcılar	Cinsiyet	N	%
Sınıf Öğretmeni Adayları	Kadın	159	77.6
	Erkek	46	22.4

Tablo 1’de de görüldüğü üzere araştırmaya katılan sınıf öğretmen adaylarının ise %77,6’sı kadın ve %22,4’ü erkektir.

Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının demografik özellikleri ile ilgili verilere ulaşmak için araştırmacılar tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu ile Yıldız (2018) tarafından geliştirilen Akademik Dinleme Becerisi Yeterliliği Ölçeği (ADBYÖ) kullanılmıştır. Ölçek öğretmen adaylarının akademik dinleme becerisi yeterli düzeylerini tespit edebilmek amacı ile “Aktif Dinleme Süreci”, “Etkin Katılım”, “Dinleme Düzenlemesi” ve “Dinleme Kuralları” olmak üzere dört boyut ve 37 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin geneline ait iç tutarlılık katsayısı 0,92, test-tekrar test güvenirlilik katsayısı ise 0,83 olarak hesaplanmış ve yeterli bulunmuştur. Ölçme aracında yer alan maddeler ve ilgili oldukları boyutlar sırasıyla řu şekildedir:

1. Boyut: Aktif Dinleme Süreci (1-20. madde arası)
2. Boyut: Etkin katılım (21 -27. madde arası)
3. Boyut: Dinleme Düzenlemesi (28-32. madde arası)
4. Boyut: Dinleme Kuralları (33-37. madde arası)

Ölçek, akademik dinleme becerisi yeterliliği ölçeğinden alınabilecek en yüksek puandan en düşük puan farkının beşe bölünmesi sonucu $[(185-37)/5=29,6]$ ulaşılan sayı aralığında beş gruba ayrılmıştır. Buna göre;

37-66,6 puan aralığı “çok düşük”

66,7-96,2 puan aralığı “düşük”

96,3-125,8 puan aralığı “orta”

125,9-155,4 puan aralığı “yüksek”

155,5-185 puan aralığı ise “çok yüksek” olarak belirlenmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırma, 2022-2023 eğitim öğretim döneminde Marmara Bölgesi’nde bir üniversitenin Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu’ndan 27.05.2022 tarih ve 2022/05 oturum numaralı, 8 sayılı karar ile alınan izin doğrultusunda gönüllü katılım gösteren 205 sınıf öğretmeni adayıyla gerçekteştirilmiştir. Sınıf öğretmeni adaylarına ölçekler dağıtılmış ve başlamadan önce çalışma hakkında detaylı bilgi verilerek ölçekleri içtenlikle yanıtlamaları sağlanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma amacı doğrultusunda toplanan veriler SPSS 21 programı ile analiz edilmiş ve normal dağılım gösterme durumuna bakılmıştır. Verilerin güvenilirlik katsayısını belirlemek için veri analizinden önce Cronbach's Alpha güvenilirlik testi yapılmış ve güvenilirlik katsayısı 0,911 olarak tespit edilmiştir. Ölçeklerin normal dağılımına yönelik yapılan çarpıklık basıklık analizi Tablo 2'de verilmiştir:

Tablo 2
ADBYÖ Verilerinin Normallik Testi Sonuçları

Katılımcı	N	\bar{x}	Ss	Çarpıklık	Basıklık	P
Sınıf Öğretmeni Adayı	205	142,98	16,09	-0,599	2,309	0,00

Tablo 2 incelendiğinde, sınıf öğretmeni adaylarının Akademik Dinleme Becerisi Yeterliliği Ölçeği (ADBYÖ) puanlarına ilişkin normallik testi sonucunun $p < 0,05$ olduğu görülmektedir. Çarpıklık değeri, verilerin dağılımındaki simetriyi; basıklık değeri ise verilerin merkez etrafındaki yoğunluk düzeyini ifade etmektedir. Normallik varsayımının değerlendirilmesinde çarpıklık ve basıklık değerlerinin -2 ile +2 aralığında yer alması, dağılımın normal dağılıma yakın olduğunu göstermektedir (Büyüköztürk, 2017). Tablo 2'de sunulan verilere göre, ADBYÖ puanlarının çarpıklık değeri -0,599; basıklık değeri ise 2,309 olarak hesaplanmıştır. Bu değerlerin ± 2 aralığı dışında kalması, puanların normal dağılım göstermediğini ortaya koymaktadır. Bu nedenle, veri analizinde parametrik olmayan istatistiksel yöntemler olan Mann-Whitney U testi ve Kruskal-Wallis testi tercih edilmiştir.

Bu kapsamda sınıf öğretmeni adaylarının akademik dinleme becerileri yeterliklerinin sınıf düzeylerine ve mezun oldukları ortaöğretim türüne göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği Kruskal Wallis varyans analizi ile tespit edilmiştir. Sınıf öğretmeni adaylarının akademik dinleme becerisi yeterliklerinin cinsiyete, Türkçe Öğretimi dersi alıp almama ve yandal veya çift anadal yapma durumlarına göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere Mann Whitney U testi yapılmıştır.

Bulgular

Birinci Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci sorusu, sınıf öğretmeni adaylarının akademik dinleme becerisi yeterliklerinin hangi düzeyde olduğunu tespit etmektir. Sınıf öğretmeni adaylarının ADBYÖ'den aldıkları standart sapma değerleri, alınan puanların ortalaması ile en yüksek ve en düşük puanlar Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3
Sınıf Öğretmeni Adaylarının ADBYÖ Sonuçları

N	Minimum Puan	Maksimum Puan	X	Ss
205	64	185	142,98	16,09

Tablo 3'te de görüldüğü üzere, sınıf öğretmeni adayları ADBYÖ'den en düşük 64, en yüksek 185 puan almışlardır. Sınıf öğretmeni adaylarının ölçekten aldıkları puanlarının ortalaması ise 142,98 olarak tespit edilmiştir. Bu sonuç sınıf öğretmeni adaylarının ADBY düzeyinin "yüksek" olduğunu göstermektedir.

İkinci Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmeni adaylarının akademik dinleme düzeylerinin sınıf düzeylerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği Kruskal Wallis varyans analizi kullanılarak tespit edilmiş ve elde edilen veriler Tablo 4'de gösterilmiştir.

Tablo 4
Sınıf Öğretmeni Adaylarının ADBYÖ Puanlarının Sınıf Düzeyine Göre Kruskal Wallis Test Sonuçları

Sınıf düzeyi	N	Sıra Ortalamaları	χ^2	Sd	P
1. Sınıf	60	98,66			
2. Sınıf	45	102,34			
3. Sınıf	52	108,58	0,787	3	0,853
4. Sınıf	48	103			

Tablo 4 incelendiğinde sınıf düzeyinin sınıf öğretmeni adaylarının ADBYÖ puanlarında istatistiki olarak anlamlı bir farklılığa neden olmadığı [$p>0,05$] görülmektedir. Buna göre farklı sınıf seviyelerindeki sınıf öğretmeni adaylarının akademik dinleme becerilerinin benzer özelliklere sahip olduklarını söylenebilir. Sınıf öğretmeni adaylarının ADBYÖ puanları anlamlı farklılık göstermese de üçüncü sınıf öğretmen adaylarının ADBYÖ puan ortalamalarının ($\bar{X}=108,58$), diğer sınıflardaki öğretmen adaylarının ADBYÖ puan ortalamalarından daha fazla olduğu görülmektedir.

Üçüncü Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmeni adaylarının akademik dinleme becerisi yeterliklerinin cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U testi sonuçları Tablo 5'de gösterilmiştir.

Tablo 5

Sınıf Öğretmeni Adaylarının ADBYÖ'den Aldıkları Puanların Cinsiyete Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	u	P
Kadın	159	102,16	16244	3524	0,707
Erkek	46	105,89	4871		

Tablo 5 incelendiğinde cinsiyetin sınıf öğretmen adaylarının ADBYÖ puanlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa neden olmadığı [$p>,05$] görülmektedir. Puan ortalamaları incelendiğinde erkek öğretmen adaylarının ADBYÖ puan ortalamalarının ($\bar{X}=105,89$), kadın öğretmen adaylarının ADBYÖ puan ortalamalarından ($\bar{X}=102,16$) daha yüksek olsa da puan ortalamalarının birbirine çok yakın olduğu görülmektedir.

Dördüncü Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmeni adaylarının akademik dinleme becerisi yeterliklerinin mezun olunan ortaöğretim kurumuna göre farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek için Kruskal Wallis varyans analizi kullanılmış, elde edilen veriler Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6

Sınıf Öğretmeni Adaylarının ADBYÖ Puanlarının Mezun Olunan Ortaöğretim Kurumuna Göre Betimsel İstatistik Sonuçları

Ortaöğretim Kurumu	N	Sıra Ortalamaları	χ^2	Sd	P
Anadolu Lisesi	125	106,37			
Meslek/Anadolu Meslek Lisesi	13	110,58	1,781	4	0,776
Fen-Sosyal Bilimler Lisesi	16	96,06			
İmam Hatip /Anadolu İmam Hatip	33	95,77			
Diğer	18	93,56			

Tablo 6'dan da görüldüğü üzere, sınıf öğretmeni adaylarının ADBY düzeylerinin mezun oldukları ortaöğretim kurumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği [$p>,05$] tespit edilmiştir. Sınıf öğretmeni adaylarının mezun oldukları ortaöğretim kurumuna göre ADBYÖ puan ortalaması en fazla olan ortaöğretim kurumunun Meslek/Anadolu Meslek Lisesi ($\bar{X}=110,58$), en az olan ortaöğretim kurumunun ise diğer liseler başlığında ($\bar{X}=85,88$) olduğu görülmüştür.

Beşinci Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Türkçe Öğretimi dersi almış olmanın sınıf öğretmeni adaylarının akademik dinleme becerisi yeterliklerinde anlamlı farklılığa neden olup olmadığını belirlemek üzere yapılan Mann-Whitney U varyans analizi sonucu Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 7

Sınıf Öğretmeni Adaylarının ADBYÖ Puanlarının Türkçe Öğretimi Dersini Alma Değişkenine İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Türkçe Öğretimi Dersi Alma	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	u	P
Evet	103	107,06	11027,50	4834,500	0,324
Hayır	102	98,90	10087,50		

Tablo 7’de de görüldüğü üzere sınıf öğretmeni adaylarının ADBY düzeylerinde Türkçe Öğretimi dersi alma durumuna göre anlamlı bir farklılık [$p>0,05$] yoktur. Türkçe Öğretimi dersi almış olmak sınıf öğretmeni adaylarının ADBY düzeylerini etkilememekle birlikte puan ortalamalarına bakıldığında Türkçe Öğretimi dersi alanların ADBYÖ puan ortalamalarının ($\bar{X}=107,06$), Türkçe Öğretimi dersi almayanlara göre ($\bar{X}=98,90$) daha yüksek olduğu görülmüştür.

Altıncı Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Yandal veya çift anadal yapma değişkeninin sınıf öğretmeni adaylarının akademik dinleme becerisi yeterliklerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa neden olup olmadığını tespit etmek için Mann-Whitney U varyans analizi kullanılmıştır. Yapılan analiz sonucu elde edilen bulgular Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8

Sınıf Öğretmeni Adaylarının ADBYÖ Puanlarının Yandal Veya Çift Anadal Değişkenine İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Yandal veya çift anadal	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	P
Evet	9	104,06	936,50	872,500	0,956
Hayır	196	102,95	20178,50		

Tablo 8 incelendiğinde sınıf öğretmeni adaylarının ADBY düzeylerinde yandal veya çift anadal yapma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermediği [$p>0,05$] saptanmıştır.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırmanın yürütüldüğü dönemde, sınıf öğretmeni adaylarının akademik dinleme becerilerine yönelik doğrudan bir çalışmaya ulaşılamamış olması, hem genel bağlamda hem de değişkenler temelinde derinlemesine bir tartışma yapılmasını sınırlamıştır. Bu nedenle, araştırma bulguları; üniversite öğrencilerinin ve Türkçe öğretmeni adaylarının akademik dinleme becerilerine ilişkin çalışmalar ile sınıf öğretmeni adaylarının dil becerilerine yönelik araştırmalarla ilişkilendirilerek değerlendirilmiştir.

Araştırmada, sınıf öğretmeni adaylarının akademik dinleme yeterlik seviyelerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum öğretmenlik eğitimi sürecinde akademik dinleme becerisinin öğretmen adaylarında temel bir yeterlik olarak geliştiğini göstermektedir. Sarıkaya vd. (2022) de yaptıkları çalışmada Türkçe öğretmen adaylarının akademik dinleme yeterlik düzeylerinin yüksek seviyede olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Her iki çalışmanın sonuçları öğretmen adaylarını akademik yeterlik düzeylerinin birbirine yakın olduğunu göstermektedir. Kazu ve Demiralp (2017) yaptıkları çalışmada öğretmen adaylarının konuşmaları dikkatlice dinleyip, sorgulayıcı bir şekilde analiz etme ve nesnel bir biçimde değerlendirme becerilerinin geliştiği ve bu adayların eleştirel dinleyiciler olarak değerlendirilebileceği sonucuna ulaşmışlardır. Bu bulgu da araştırma sonuçlarına paralel bir şekilde, öğretmen adaylarının akademik dinleme becerilerinde dikkatli ve analitik bir yaklaşım sergilediklerini göstermektedir. Ancak Karadüz'ün (2010) Türkçe ve sınıf öğretmeni adaylarıyla yaptığı çalışmada öğretmen adaylarının çoklu ve zengin dinleme stratejilerini yeterince kullanmadıklarını tespit etmiştir. Bu farklılığın; çalışmaların yapıldığı dönemler arasındaki zaman farkı, kullanılan yöntemlerin ve veri toplama araçlarının farklılığı ve öğretim yaklaşımlarındaki değişikliklerden kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Ayrıca, Melanlıoğlu'nun (2019) farklı fakültelerde öğrenim gören öğrencilerle yürüttüğü çalışmasında akademik dinleme becerilerinin yetersiz düzeyde olduğu sonucuna ulaşması, örneklem büyüklüğü ve bağlam farklılıkları göz önüne alındığında açıklanabilir. Davidson, Jaber ve Metcalf (2022) yaptıkları çalışmada dinleme becerilerinin yalnızca bilişsel bir yeterlik değil, aynı zamanda pedagojik bir sorumluluk olduğunu, dinleme eyleminin öğretmenliğin merkezinde yer aldığını, öğrencilerin düşünme süreçlerine değer verilmesinin, kapsayıcı ve insani bir öğrenme ortamı için önemini vurgulamışlardır. Bu açıdan değerlendirildiğinde, bu araştırmanın bulguları hem akademik dinleme becerisinin gelişimine hem de öğretmen adaylarının dinleme pratiğine yönelik olumlu bir eğilimi desteklemektedir.

Araştırmada ulaşılan bulgulardan bir diğeri sınıf öğretmeni adaylarının akademik dinleme becerilerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemesidir. Bu sonuç, cinsiyetin sınıf öğretmeni adaylarının akademik dinleme becerileri üzerinde belirleyici bir değişken olmadığını ortaya koymaktadır. Öğretmenlik eğitimi, öğrencilere eşit fırsatlar sunarak çeşitli becerilerini geliştirmeyi hedeflediği gibi, sınıf

öğretmeni adaylarının farklı disiplin alanlarına yönelik aldıkları dersler de akademik dinleme becerilerini geliştirecek fırsatlar sunmaktadır. Bu süreçte edindikleri deneyimler, sınıf öğretmeni adaylarının akademik dinleme becerilerindeki cinsiyet farklılıklarını ortadan kaldıracaktır. Alanyazın incelendiğinde de benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmüştür. Sarıkaya vd. (2022) Türkçe öğretmeni adayları ile yaptıkları çalışma sonucunda akademik dinleme becerisi yeterlik düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı değişiklik göstermediğini tespit etmişlerdir. Maden (2020) öğretmen adaylarının dinleme öz yeterlik algılarını incelediği araştırmasında cinsiyet değişkeninin dinleme öz yeterlik algı düzeylerinde ayırt edici bir farklılığa neden olmadığını tespit etmiştir. Kurudayıoğlu ve Kana (2013), çalışmalarında cinsiyetin Türkçe öğretmeni adaylarının dinleme eğitimi ve dinleme becerisi öz yeterlik algılarında anlamlı farklılığa neden olmadığını görmüşlerdir. Benzer şekilde Tabak (2013) da Türkçe öğretmeni adaylarının dinleme stillerini bir takım değişkenlere göre incelemiş ve cinsiyetin Türkçe öğretmeni adaylarının dinleyici stillerinde anlamlı bir farklılığa yol açmadığı sonucuna ulaşmıştır. Uluslararası alanyazında da cinsiyetin dinleme becerileri üzerindeki etkisinin çok belirgin olmadığı gözlemlenmiştir. Örneğin, Nurhanipah ve Karmina (2024) araştırmalarında cinsiyetin İngilizce öğretmenliği öğrencilerinin dinleme stratejileri kullanımında anlamlı bir fark yaratmadığı tespit etmişlerdir. Buna karşın Husunnida (2023) Kadın EFL öğrencilerinin dinleme stratejilerini erkeklere göre daha fazla kullandığını ve bu stratejilerin akademik başarıyı olumlu yönde etkilediği bulgusuna ulaşmıştır. Golchi (2012) IELTS öğrencileriyle yürüttüğü çalışmasında, kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha yüksek düzeyde dinleme anksiyetesi yaşadığını belirlemiştir. Bu bulgu cinsiyetin dinleme becerisini doğrudan etkilemese de, duygusal faktörler aracılığıyla dolaylı olarak etkileyebileceği şeklinde yorumlanabilir.

Araştırma sonucunda sınıf öğretmeni adaylarının akademik dinleme becerileri yeterlik düzeylerinin sınıf seviyesine göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Bu durum öğretmen yetiştirme programlarında sınıf düzeyine bağlı olarak benzer pedagojik yaklaşımların ve öğretim stratejilerinin uygulanmasının yanı sıra öğretmen adaylarının bireysel farklılıklarının derslere yönelik ilgi ve motivasyonlarının akademik dinleme becerilerinin gelişiminde daha belirleyici olabileceğini göstermektedir. Benzer şekilde Özkan ve Başkan (2019), Türkçe öğretmeni adayları ile yaptıkları çalışmada öğretmen adaylarının kullandıkları dinleme türlerinin sınıf seviyesine göre sınıf seviyesine göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Yine Kurudayıoğlu ve Kana (2013)'nın üçüncü ve dördüncü sınıf Türkçe öğretmeni adaylarıyla gerçekleştirdikleri çalışmada sınıf seviyesinin dinleme eğitimi özyeterlik algıları üzerinde anlamlı bir farklılığa yol açmadığı tespit etmiştir. Araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının akademik dinleme becerileri yeterlik puanlarının sınıf seviyesine göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiş olmakla birlikte birinci sınıftan üçüncü sınıfa kadar artış gösteren puanların dördüncü sınıfta düşüőe geçtiği tespit edilmiştir. Bu bulgu öğretmen adaylarının lisans eğitiminin ilk yıllarında akademik dinleme becerilerini

geliştirdiklerini ancak dördüncü sınıfta genellikle Kamu Personeli Seçme Sınavı'na (KPSS) odaklanmaları nedeniyle bu becerinin geri planda kaldığını düşündürmektedir. Nitekim Özdayı (2000) ve Tümkiye vd. (2007) benzer biçimde öğretmen adaylarının son sınıfta mesleki kaygı düzeylerinin daha yüksek olduğunu bunun da akademik performansla olumsuz yansıdığını rapor etmişlerdir. Birinci sınıftaki öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinden daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Bu bilgi son sınıf öğrencilerinin akademik dinleme becerilerinin daha düşük olmasını açıklar niteliktedir. Bu bulgular, Deb'in (2020) yüksek lisans tezindeki sonuçlarla da örtüşmektedir. Deb (2020) çalışmasında, doktora düzeyindeki öğrencilerin akademik dinleme performanslarının, lisans ve yüksek lisans öğrencilerine kıyasla anlamlı düzeyde daha düşük olduğunu belirlemiştir. Söz konusu paralellik, akademik yaşamın ileri aşamalarında öğrencilerin sınav baskısı ve akademik üretim yükü nedeniyle dinleme gibi temel dil becerilerini geliştirmekte veya bu becerileri etkin bir biçimde sürdürmekte zorlanabileceklerini göstermektedir. Nitekim dinleme becerisinin akademik bağlamda etkin bir şekilde sürdürülebilmesi, yalnızca bireysel çaba ile değil; aynı zamanda öğrencilere metabilşsel stratejilerin öğretilmesi, otantik materyallerin kullanılması ve özerklik kazandıran öğrenme ortamlarının sunulması ile mümkün olabilmektedir (Alfian & Nurcaerani, 2024). Bu açıdan bakıldığında, dinleme becerilerinde yaşanan gerilemelerin, destekleyici öğretim uygulamalarıyla önüne geçilebileceği söylenebilir.

Sınıf öğretmeni adaylarının akademik dinleme becerileri yeterlik düzeylerinin, mezun oldukları okul türüne göre anlamlı bir farklılık göstermediği araştırmada ulaşılan bir diğer sonuçtur. Bu durum, sınıf öğretmeni adaylarının eğitim fakültesinde aldıkları eğitim içeriği ve öğretim yöntemlerinin, mezun olunan okul türünden bağımsız olarak öğrencilere benzer düzeyde akademik dinleme becerileri kazandırdığını düşündürmektedir. Karahan (2015) Türkçe öğretmen adaylarının konuşma eğitimine yönelik tutumlarını incelediği çalışmada mezun olunan okul türünün bu tutumlar üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığını belirtmiştir. Benzer şekilde Göçer'in (2016) çalışmasında, Türkçe öğretmeni adaylarının yazma becerisine yönelik tutumlarının mezun oldukları lise türüne göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Elkatmış (2015), ise sınıf öğretmeni adaylarının okuma alışkanlıkları ve ilgi düzeylerinin mezun oldukları okuldan bağımsız olduğunu tespit etmiştir. Farklı dil becerilerine ve öğretmenlik alanlarına odaklanan bu çalışmaların bulguları, mezun olunan ortaöğretim kurumunun öğretmen adaylarının dil becerileri üzerinde belirleyici bir etkiye sahip olmadığını göstermektedir. Deb (2020) ile Alfian ve Nurcaerani (2024), akademik dinleme becerilerinin gelişiminin, temel dinleme etkinliklerinden daha karmaşık görevler ve metabilşsel stratejiler gerektirdiğini belirterek, bu sürecin öğrencilerin dinlemeyi pasif bir şekilde almak yerine, aktif kullanmalarını ve eleştirel düşünmeyi içeren bir öğrenme sürecine dönüştüğünü ifade etmektedirler. Alfian ve Nurcaerani (2024) bu bağlamda, akademik dinleme becerilerini geliştirebilmek için öğrencilerin metabilşsel stratejiler kullanmalarının önemli olduğunu belirtmiş, aynı şekilde Deb (2020) de dinleme performansının, öğrencilerin bu stratejileri nasıl kullandıklarıyla doğrudan ilişkili olduğunu ifade

etmiştir. Bu bulgular, öğretim stratejileri ve metabilşsel becerilerin öğrencilerin dinleme becerilerinin gelişiminde önemli bir rol oynayabileceğini düşündürmektedir.

Türkçe Öğretimi dersi alıp almama ile yandal veya çift anadal yapma değişkenlerinin de sınıf öğretmeni adaylarının akademik dinleme becerileri yeterli düzeylerinde anlamlı bir farklılığa yol açmadığı belirlenmiştir. Türkçe Öğretimi dersi, dil bilgisi ve dört temel dil becerisinin geliştirilmesine yönelik bilgi ve beceriler kazandırmaktadır. Ancak, ders kapsamında akademik dinleme becerilerine odaklanılmamış olması, Türkçe Öğretimi dersinin bu alanda anlamlı bir fark yaratmamasının nedeni olarak gösterilebilir. Yine sınıf öğretmeni adaylarının yandal veya çift anadal yaptıkları anabilim dalları da öğretmenlik mesleği ile ilişkilidir. Bu durum, diğer anabilim dallarında da sınıf öğretmenliği anabilim dalında uygulanan pedagojik yaklaşım ve kullanılan öğretim stratejilerinin öğretmenlik mesleği doğrultusunda benzer özellikler gösteriyor olabileceği ile ilişkilendirilebilir.

Sonuç olarak; sınıf öğretmeni adaylarının akademik dinleme yeterli düzeylerinde; sınıf düzeyi, cinsiyet, mezun olunan ortaöğretim kurumu, yandal veya çift anadal yapma ve Türkçe Öğretimi dersi alma/almama değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Bu becerinin farklı değişkenlerden bağımsız olarak güçlü olması, öğretmen adaylarının genel akademik yeterliklerinin bir yansıması olarak değerlendirilebilir. Bu durum öğretmen yetiştirme programlarının öğrencilerin akademik dinleme becerilerini standart ve etkili bir biçimde geliştirdiğini düşündürmektedir.

Bu çalışmada verilerin yalnızca bir devlet üniversitesinde öğrenim gören sınıf öğretmeni adaylarından elde edilmiş olması, sonuçların genellenebilirliğini sınırlamaktadır. Ancak bu sınırlılığa rağmen, elde edilen bulgular sınıf öğretmeni adaylarının akademik dinleme becerilerine ilişkin anlamlı eğilimleri ortaya koymakta ve benzer sosyo-kültürel bağlamlarda yürütülecek araştırmalara nicel bir temel sunmaktadır. Farklı coğrafi bölgelerde bulunan ve çeşitli sosyo-kültürel özelliklere sahip üniversitelerden elde edilecek daha geniş ve çeşitlendirilmiş örneklerle yürütülecek çalışmalar ile farklı örneklemi kapsayan karşılaştırmalı araştırmalar, akademik dinleme becerilerine ilişkin daha genellenebilir ve karşılaştırılabilir bulgular elde edilmesine önemli ölçüde katkı sağlayacaktır. Bununla birlikte çalışmanın örneğinde kadın öğretmen adaylarının sayıca fazla olması, Türkiye’de sınıf öğretmenliği programlarında kadın adayların yoğun temsili ile uyumludur. Ancak bu durum, cinsiyet temsiliyeti açısından bazı sınırlamalar getirebilir. Bu nedenle, gelecekte yapılacak araştırmalarda, cinsiyet dağılımının daha dengeli olduğu örneklerle çalışılması, daha sağlıklı karşılaştırmalar yapılabilmesi için faydalı olacaktır.

Ayrıca; sınıf öğretmeni adaylarının akademik dinleme becerisi yeterliklerinin, akademik başarılarını ne düzeyde yordadığına yönelik yapılacak çalışmalar,

akademik dinleme becerilerinin başarı üzerindeki etkisi hakkında fikir edinilmesine fayda sağlayacaktır.

Sınıf öğretmeni adaylarının akademik dinleme becerisi yeterliklerinin nitel veri toplama araçlarıyla araştırıldığı nitel desenli çalışmaların yanı sıra, nitel ve nicel yöntemlerin güçlü yönlerini bir araya getirerek daha bütüncül ve kapsamlı bir bakış açısı sunan karma desenli çalışmalar da alana önemli katkılar sağlayacaktır.

Son olarak, sınıf öğretmeni adaylarının akademik dinleme becerilerinin son sınıfta daha düşük olmasının nedenlerinin araştırıldığı ve bu soruna yönelik çözüm önerilerinin tartışıldığı bir çalışma, konu ile ilgilenen araştırmacılara önerilebilecek bir diğer önemli konu olacaktır.

Yazar Katkıları: Araştırmanın yürütülmesi sürecinde eşit oranda katkı sağlamışlardır.

Çıkar Çatışması: Yazarların beyan edeceği herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

Etik Beyanı: Bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi"nde belirtilen kurallara uyulduğunu ve "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler"e dayalı hiçbir işlem yapmadığımızı beyan ederiz. Aynı zamanda tüm yazarların çalışmaya katkıda bulunduğu, yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışmasının bulunmadığını, tüm etik ihlallerde tüm sorumluluğun makale yazarlarına ait olduğunu beyan ederiz.

Etik Kurul İzni: Bu araştırma Uludağ Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan 27.05.2022 tarih ve 2022/05 oturum ve 8 karar sayılı belge ile alınan izinle yürütülmüştür.

Kaynakça

- Akçay, A. (Ed.). (2018). *Dinleme/izleme eğitimi*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Akyol, H. & Şahin, A. (2019). *Türkçe öğretimi öğretmen adayları ve öğretmenler için*, Pegem Akademi.
- Alfian, A., & Nurchaerani, M. (2024). From intensive to academic listening: A systematic review of listening comprehension strategies in higher education. *Proceeding of the International Conference on Global Education and Learning*, 1(2). <https://prosiding.aripi.or.id/index.php/ICGEL/article/view/105>. Erişim tarihi: 09.05.2025
- Ani, P. N. (2022). Listening challenges faced by EFL students in academic listening classes (AThesis). https://repository.uksw.edu/bitstream/123456789/16689/5/T1_112014067_Isi.pdf. Erişim tarihi: 05.03.2025.
- Ateş, M., Ercan, N. A. (2015). Türkçe öğretmenlerinin dinleme stillerinin incelenmesi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(2), 107-119. <https://doi.org/10.7822/omuefd.34.2.7>
- Aydemir, G. D. D., & Genç, A. (2023). İkinci/yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bağlamında üstsöylem ve akademik dinleme ilişkisi. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları (HÜTAD)*, (39), 171-197. <https://doi.org/10.20427/turkiyat.1253037>
- Buzan, T. (2001). *Aklını en iyi şekilde kullan*. (Çev. B. Ergüder). Arion Yayınevi

- Büyüköztürk Ş., vd. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (22. baskı). Pegem Akademi.
- Christensen, B. L., Johnson, B. R. & Turner, A. L. (2020). *Araştırma yöntemleri desen ve analiz* (Çev. A. Aypay (Ed.)). Anı Yayıncılık.
- Çaylı, C. & Göçer, A. (2021). Dinleme becerisinin önemi ve geliştirilmesi üzerine: kuramsal bir çalışma. *Karaelmas Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9 (2), 215-229. <https://dergipark.org.tr/pub/kebd/issue/66468/995948>.
- Davidson, S. G., Jaber, L. Z., ve Metcalf, A. (2024). Learning to listen: Cultivating pre-service teachers' attunement to student thinking. *Journal of Science Teacher Education*, 35(5), 504–523. <https://doi.org/10.1080/1046560X.2024.2302694> Erişim tarihi:13.05.2025
- Deb, J. (2020). *An exploration of the relationships between students' listening skills, self-rated academic listening, and their metacognitive awareness* (Master's thesis, Memorial University of Newfoundland). Memorial University Research Repository. <https://research.library.mun.ca/14405/1/thesis.pdf>. Erişim tarihi: 09.05.2025
- Demir Atalay, T. & Melanlıoğlu, D. (2016). Ortaokul öğrencileri için dinleme stratejileri ölçeği'nin geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (57), 1885 - 1904. <https://doi.org/10.14222/Turkiyat1600>
- Demirel Aydemir, D. G. (2023). *İkinci/ yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde akademik dinlemeye yönelik üst söylem belirleyicilerinin tespiti* (Tez no. 827988) [Doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi- Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Dilekman, M., Başçı, Z. & Bektaş, F. (2008). Eğitim fakültesi öğrencilerinin iletişim becerileri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(2), 223-231. <https://dergipark.org.tr/pub/ataunisosbil/issue/2822/38075>.
- Elkatmış, M. (2015). Sınıf öğretmeni adaylarının okuma ilgi ve alışkanlıkları. *Kastamonu Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(3), 1223-1240.
- Ellialtı, M., & Batur, Z. (2021). Akademik dinleme öz değerlendirme ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *The Journal Of Academic Social Science*. <http://dx.doi.org/10.29228/ASOS.49239>.
- Emiroğlu, S. (2013). Türkçe öğretmeni adaylarının dinleme sorunlarına ilişkin görüşleri. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (11), 269-307. <https://doi.org/10.14520/adyusbd.492>
- Genç, H. (2017). *The impact of context and content visuals in multi- modal input on EFL academic listening comprehension* (Tez no. 470534) [Doktora tezi, Yeditepe Üniversitesi-İstanbul]. Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Goh, C.C.M (2018). *Academic listening. Pedagogical perspectives on listening* <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/9781118784235.eelt0595>
- Golchi, M. M. (2020). *Listening anxiety and its relationship with listening strategy use and listening comprehension among Iranian IELTS learners*. *Journal of Language and Education*, 6(2), 1-14. <https://ccsnet.org/journal/index.php/ijel/article/view/17093> Erişim tarihi: 13.05.2025
- Göçer, A. (2016). Türkçe öğretmeni adaylarının yazma becerisine karşı tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(3), 1025-1038.
- Halitoğlu, V. (2018). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde akademik dinleme becerisinin geliştirilmesine yönelik bir eylem araştırması. *Aydın TÖMER Dil Dergisi*, 1, 21-45. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10427215>.
- Hmeidan, R.M. (2018). The impact of dialogue and discussion strategy for teaching spoken English on improving academic listening skills among students at the first secondary class in Jordan. *Journal of Al-Quds Open University for Research and Studies*, 43(2).
- Husnunnida, A. (2023). *Gender differences in the listening strategies used by EFL learners* (Undergraduate thesis, Universitas Islam Negeri Walisongo Semarang). UIN Walisongo

- Institutional Repository. <https://eprints.walisongo.ac.id/id/eprint/23831/> Erişim tarihi:13.05.2025
- Jeon, C. (2007). *A study of listening comprehension of academic lectures within the construction – integration model* (Unpublished Doctoral Dissertation). Ohio State University. U.S.A.
- Karadüz, A. (2010). Türkçe ve sınıf öğretmeni adaylarının dinleme stratejilerinin değerlendirilmesi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1 (29), 39-55. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/erusosbilder/issue/23763/253285>.
- Karahan, Ü. B. (2015). Türkçe öğretmen adaylarının konuşma eğitimine yönelik tutumları (Kars ili örneği). *E-Kafkas Journal of Educational Research*, 2(1), 38-45.
- Kardaş, N. M. vd. (2020). *Dinleme eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Kaya, M. (2014). Dinleme türleri ölçeğinin Türk kültürüne uyarlanması, dil geçerliği ve faktör yapısının belirlenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(3), 323-342. <http://dx.doi.org/10.11616/AbantSbe>.
- Khalidi, A. (2013). Listening to academic lectures: Investigating students' Strategies and Comprehension. *English for Specific Purposes World*, 14(39), 1-9.
- Kurdayoğlu, M. & Kana, F.,(2013). Türkçe öğretmeni adaylarının dinleme becerisi ve dinleme eğitimi öz yeterlik algıları. *Mersin University Journal of the Faculty of Education*. <https://doi.org/10.17860/efd.0003>
- Li, H., & Hasegawa, S. (2014). Improving academic listening skills of second language by building up strategy object mashups. In: Yamamoto, S. (eds) human interface and the management of information. information and knowledge design and evaluation. HIMI 2014. *Lecture Notes in Computer Science*, vol. 8521. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-07731-4_39. Erişim tarihi: 05.03.2025
- Maden, A. (2020). Dinleme öz yeterlik algısı üzerine bir araştırma: Öğretmen adayları örneği. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 15(1), 59-69.
- Maden, A., & Durukan, E. (2016). Türkçe öğretmeni adaylarının dinleme kaygıları. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 5(4), 0-0. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/teke/issue/26927/283113>.
- Melanlıoğlu, D. (2019). Üniversite öğrencilerinin akademik dinleme becerileri üzerine bir araştırma: Ders ne zaman bitecek? Sıkıldım!. *Dil ve Edebiyat Araştırmaları*, 20(20), 311-348 . <https://doi.org/10.30767/diledeara.635543>
- Nurhanipah, G. S., & Karmina, S. (2024). Gender differences in listening strategy use: correlation with listening proficiency. *Journal of Language Literature and Arts*, 4(10), 1002–1015. <https://doi.org/10.17977/um064v4i102024p1002-1015> Erişim tarihi: 13.05.2025
- Özdayı, N. (2000). Eğitim fakültesinde okuyan öğrencilerin mesleki kaygılarının toplam kalite yönetimi açısından değerlendirilmesi. *Atatürk Eğitim Bilimleri Dergisi* (12), 233-248.
- Özkan, E., & Başkan, A. (2019). Türkçe öğretmeni adaylarına ait dinleme türlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *EKEV Akademi Dergisi*, 0(78), 175-190. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sosekev/issue/71525/1150939>
- Pekel, N. (2019). *Turkish EFL students' academic listening comprehension problems* (Tez no. 573629) [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi- İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Pilten, G. (2019). *Dinleme eğitimi*. H. Akyol ve A. Şahin (Ed), *Türkçe öğretimi öğretmen adayları ve öğretmenler için* (1. Baskı) içinde (s.84). PEGEM Akademi.

- Sarıkaya, B., Aydeniz, S.& Şakiroğlu, Y. (2022). Türkçe öğretmeni adaylarının akademik dinleme becerisi yeterliliklerinin incelenmesi. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 148-159. <https://doi.org/10.53506/egitim.1149647>
- Sultana, M. S. D. M., & Musavi, T. M. M. T. M. (2022). Enhancing students' academic listening using project based learning method. *Psocialsciences*, 2(2), 236-249. <https://www.psocalsciences.com/wp-content/uploads/2024/05/17.-Enhancing-Students-Academic-Listening-Using-Project-Based-Learning-Method.pdf>. Erişim tarihi: 05.03.2025
- Tabak, G. (2013). Türkçe öğretmeni adaylarının dinleme stillerinin bazı değişkenler açısından değerlendirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(22), 171-181.
- Tümekaya, S., Aybek, B. & Çelik, M. (2007). KPSS'ye girecek mezun ve son sınıf öğretmen adaylarının umutsuzluk ve durumluk-sürekli kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 7 (2), 953-974. <https://doi.org/10.14520/adyusbd.23034>.
- Uzun, O. (2024). Çevrimiçi ortamda dinleme stratejileri eğitiminin Türkçe öğretmeni adaylarının akademik dinleme becerilerine etkisi (Tez no. 850106) [Doktora tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi- İstanbul]. Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Topçuoğlu Ünal, F. ve Özer, F. (2014). Türkçe öğretiminde dinleme becerisi ile ilgili kaynakça çalışması, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 204-206. http://jret.org/FileUpload/ks281142/File/23.topcuoglu_unal.pdf
- Vdovina, E., Popova, N., & Kogan, M. (2018). Problems of teaching academic listening skills in the framework of content and language integrated learning. *In ICERI2018 Proceedings* (pp.1044-1051).IATED. https://www.researchgate.net/publication/329230399_Problems_of_teaching_academic_listening_skills_in_the_framework_of_content_and_language_integrated_learning. Erişim tarihi: 05.03.2025.
- Yıldız, S. (2018). Akademik dinleme becerisi yeterliliği ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18 (2), 1210-1230. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2018.-400747>
- Yıldırım Bilgen, D. (2023). Bil-İste-Öğren stratejisinin Türkçe öğretmeni adaylarının akademik dinleme becerisine etkisi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 11(4), 1070-1091. <https://doi.org/10.16916/aded.1322162>.
- Yıldız, M. (2019). *Kelime hazinesi ve anlama becerilerinin geliştirilmesi*. H. Akyol ve A. Şahin (Ed), *Türkçe öğretimi öğretmen adayları ve öğretmenler için* (1. Baskı) içinde (s.130). PEGEM Akademi.

Extended Abstract

For university students who receive education focused on professional knowledge, the ability to effectively engage in academic listening is of paramount importance for both their professional careers after graduation and their daily lives (Melanlıoğlu, 2019). Despite its significance, a review of the relevant literature reveals that studies on academic listening skills are predominantly associated with second language acquisition. Additionally, studies examining the academic listening skills of university students (Melanlıoğlu, 2019) and prospective Turkish language teachers (Sarıkaya, Aydeniz, & Şakiroğlu, 2022) have been found. However, no studies have been identified that investigate the academic listening skills of pre service primary school teachers. Therefore, determining the level of academic listening skills possessed by

pre-service primary school teachers and examining them in terms of various variables will provide a significant foundation for guiding pre-service training activities, filling the gap in the literature, and contributing to future studies on academic listening skills. Based on this reasoning, the aim of this study is to determine the academic listening proficiency of pre-service primary school teachers. To achieve this aim, the following sub-problems are addressed:

1. What is the level of academic listening proficiency of pre-service primary school teachers?

2. Do the academic listening proficiency levels of pre-service primary school teachers show significant differences based on gender, grade level, the secondary education institution they graduated from, whether they are pursuing a minor or double major, and whether or not they have taken a Turkish Language Teaching course?

This study, which is a descriptive research using the survey model, aims to examine the academic listening skills of pre-service primary school teachers from different variables. The study group consists of 205 pre-service primary school teachers enrolled in the primary education program (1st, 2nd, 3rd, and 4th years) at the Faculty of Education of a university in the Marmara region during the fall semester of the 2022-2023 academic year. A convenient sampling method was used in the research.

In this study, a personal information form prepared by the researchers and the Academic Listening Skills Proficiency Scale (ALSSP) developed by Yıldız (2018) were used to obtain data on the demographic characteristics of pre-service primary school teachers.

The data collected for the purpose of the study were analyzed using the SPSS 21 program, and the normality of the distribution was examined. To determine the reliability coefficient of the data, a Cronbach's Alpha reliability test was conducted prior to data analysis, and the reliability coefficient was found to be 0.911. As the data did not show a normal distribution, non-parametric tests, namely the Mann-Whitney U Test and the Kruskal-Wallis Test, were deemed necessary for the analysis of the data in the subsequent stages.

During the course of the study, the absence of research on pre-service primary school teachers' academic listening skills limited the ability to conduct discussions at the desired level, both in general and in terms of the variables.

The results of the study indicate that pre-service primary school teachers have high levels of academic listening proficiency. This can be interpreted as the development of this skill as a fundamental competency during the teacher training process. Sarıkaya et al. (2022) found that prospective Turkish language teachers have high levels of academic listening proficiency. While the academic listening

proficiency levels of pre-service teachers in these two studies overlap, Karadüz (2010) found in a study with prospective Turkish and primary school teachers that the teacher candidates did not use multiple and rich listening strategies. It is believed that the differences in the results may stem from several factors, including the time gap between the studies, the use of different methods and data collection instruments, and changes in teaching approaches during this period, which may have positively impacted the academic listening skills of teacher candidates.

Another finding of the study is that there is no significant difference in the academic listening skills of pre-service primary school teachers based on gender. This result suggests that gender is not a determining variable in the academic listening skills of pre-service primary school teachers. Similar results have been found in the literature (Sarıkaya et al., 2022; Maden, 2020; Kurudayıoğlu & Kana, 2013; Tabak, 2013).

The study found that there was no significant difference in the academic listening proficiency levels of pre-service primary school teachers based on grade level. It is suggested that individual differences among teacher candidates, as well as their interest and motivation towards the courses, may have played a more dominant role in the development of their academic listening skills, regardless of their grade level. Özkan and Başkan (2019), in their study with prospective Turkish language teachers, found that the types of listening strategies used by teacher candidates did not differ significantly based on grade level.

Another finding of the study is that there was no significant difference in the academic listening proficiency levels of pre-service primary school teachers based on the type of secondary school they graduated from. This suggests that the content of the education and the teaching methods used in the Faculty of Education may aim to equip students with similar skills, regardless of the type of secondary school they graduated from. In his study, Karahan (2015) found that the type of secondary school attended did not lead to a significant difference in prospective Turkish language teachers' attitudes towards speech training.

It was determined that the variables of whether pre-service primary school teachers took the Turkish Language Teaching course and whether they pursued a minor or double major did not lead to significant differences in their academic listening proficiency levels. The Turkish Language Teaching course provides knowledge and skills aimed at developing grammar and the four basic language skills. However, the fact that academic listening skills were not focused on within the course may be the reason why the Turkish Language Teaching course did not create a significant difference in this area.

In conclusion, no significant difference was found in the academic listening proficiency levels of pre-service primary school teachers based on grade level, gender, the type of secondary school graduated from, pursuing a minor or double

major, and whether or not they took the Turkish Language Teaching course. Regardless of these variables, the strength of this skill can be considered as a reflection of the overall academic proficiency of teacher candidates. This suggests that teacher training programs effectively and consistently develop students' academic listening skills.

Based on the results of the conducted research, the following suggestions are made for future studies: Studies with pre-service primary school teachers from different universities will allow the topic to be addressed from a broader perspective and will lead to more generalizable results. In addition to qualitative designs, mixed-methods research combining the strengths of both qualitative and quantitative methods will provide researchers with a more comprehensive outlook and make significant contributions to the field. Therefore, it is recommended that such studies be conducted.